

S

Projekt "ÖPP i Vantör"

Slutrapport

S

Innehållsförteckning

- 1. Inledning
  - 1.1 Mål
  - 1.2 Effektmål
  - 1.3 Projekt mål

- 2. Resultat
  - 2.1 Effektmål
  - 2.2 Projekt mål
  - 2.3 Tidsplan
  - 2.4 Projektbudget
  - 2.5 Projektets fortlevnad

- 3. Arbetsätt
  - 3.1 Samarbetsformer

- 4. Övriga erfarenheter

S

Slutrapport Projekt ”ÖPP i Vantör”

1. Inledning

Forskning visar att det går att påverka vuxnas attityder kring alkohol och att det har betydelse för ungdomars alkoholdebut och konsumtion. *Örebros preventionsprogram* –ÖPP är ett evidensbaserat påverkansprogram riktat till föräldrar med syftet att uppskjuta åldern för alkoholdebut och att minska alkoholkonsumtionen bland högstadiel elever. Medel ansöktes från Länsstyrelsen för att i samarbete med Farsta stadsdelsförvaltning kunna utbilda lärare/ skolpersonal fältassistenter och fritidspersonal till föräldrainformatörer i ÖPP.

Länsstyrelsen beviljade 47.000 kronor till projektet där medel fanns avsatta till lärarvikarier och utbildningstillfällen. En delrapport presenterades i februari månad 2007 och en slutredovisning ska lämnas in senast tre månader efter projektidens utgång och den ska vara behandlad i stadsdelsnämnden före insändandet.

Beskrivning av ÖPP programmet

Örebros preventionsprogram- ÖPP har utarbetats av forskare Nikolaus Kutakis vid Örebros universitet. Programmet är ett universellt program dvs. riktar sig till *alla* föräldrar. ÖPP- programmet är ett av få evidensbaserade program som utarbetats i Sverige. ÖPP har visat att om föräldrar intar en restriktiv hållning till ungdomars alkoholdrickande uppskjuts alkoholdebuten, och att de ungdomar som redan har börjat konsumera alkohol tidigt dricker mindre. Dessutom visar ÖPP sidovinster som berör normbrytande beteende; skolk har minskat, mobbning och snatteri likaså.

Örebros preventionsprogram- ÖPP går i korthet ut på att få föräldrar att inta en restriktiv hållning när det gäller ungdomars alkoholkonsumtion. Programmet består av fyra delar: Information baserad på fakta om ungdomars alkoholdrickande, uppmaning till tydliga åsikter, konsensus i föräldragruppen (tex. föräldrarna i klassen kommer överens om att inte bjuda ungdom på alkohol i hemmet) och en skriftlig information skickas hem till de föräldrar som inte deltagit på föräldramötet. Programmet ska genomföras varje termin under högstadiet. Tidsåtgången är sammanlagt ca 20-30 minuter på ett föräldramöte.

1.1 Mål

Målgruppen för projektet ”ÖPP i Vantör” har varit föräldrar till elever i årskurs 7-9 i högstadieskolorna Rågsvedsskolan, Hagsätraskolan och Bäckahagens skola i Vantör.

S

1.2 Effektmål

- Att berusningsdrickandet minskar med 50% bland unga.
- Att alkoholdebuten skjuts upp bland ungdomar.
- Att normbrytande beteenden minskar.
- Att föräldrar stärks i sin roll som föräldrar.

1.3 Projekt mål

- Att under två dagar utbilda lärare/skolpersonal, fritidspersonal och fältassistenter i den manualbaserade ÖPP metoden.
- Att föräldrainsformatörer ska utbilda samtliga föräldrar till elever i årskurs 7-9 i ÖPP programmet.
- Att förvaltningens preventionssamordnare ska utbilda föräldrainsformatörer.

2. Resultat

2.1 Effektmål

Den långsiktiga nyttan med projektet kan inte mätas inom ramen för projekttiden. För att kunna se effekterna om alkoholkonsumtionen minskar bland ungdomarna är studien Stockholmsenkäten ett verktyg. Studien görs av Precens- Preventionscentrum Stockholm vartannat år. Ungdomar i åk 8 och gymnasiet åk 2 svarar på en rad frågor bl.a. om deras alkoholkonsumtion. Nästa resultat av Stockholmsenkäten presenteras år 2008.

På föräldramötena kommer enkäter att delas ut för att samla in föräldrarnas åsikter om ÖPP vilket är en del i uppföljningen av programmet.

2.2 Projekt mål

Ett mål var att under projekttiden utbilda 16 personer. Sammanlagt har 11 personer utbildats till föräldrainsformatörer. Utbildningen har bestått av en teoretisk genomgång och en del där deltagarna praktiskt arbetat med det manualbaserade materialet. I samarbete med Farsta stadsdelsförvaltning genomfördes år 2006 ett utbildningstillfälle. Vantör utbildade två fältassistenter, en fritidsledare, en skolsköterska, en preventionssamordnare och två lärare. Under år 2007 har en utbildning genomförts där fyra lärare utbildats.

Ett annat mål har varit att utbilda personal från de tre högstadieskolorna i Vantör; Hagsåtraskolan, Rågsvedsskolan och Bäckahagens skola. Bäckahagens skola har utbildat personal under projekttiden inte de andra skolorna.

S

Ytterligare ett mål har varit att förvaltningens preventionssamordnare ska kunna erbjuda informatörutbildningar till personal inom skola, frid och socialtjänst samt att anordna erfarenhetsutbyten. Preventionssamordnaren har under projekttiden genomgått instruktörsutbildning i samarbete med Örebros universitet.

2.3 Ändringsönskemål och restlista

De nyutbildade föräldrainformatörerna uttryckte att de behövde fortgående information och tillfälle att möta alla andra utbildare i Vantör och Farsta för att byta erfarenheter. Därför anordnades en heldag på Farsta gård. Under erfarenhetsutbytet framkom behovet att ha information om ÖPP på fyra av de mest vanliga utländska språken; Arabiska, Franska, Engelska och Spanska. Översättning av informationsbrev och överenskommelsebrev gjordes och distribuerades till alla skolor samt till Precens så att andra stadsdelar kan nyttja materialet.

2.4 Tidsplan.

Projektet ”ÖPP i Vantör” har pågått 2006-05-01- 2007-05-01. Projektet har hållit sin tidsplan.

2.5 Projektbudget

En dag för erfarenhetsbyte Lokal och lunch.	6.820 kr
Instruktörsutbildning Hotell, flyg och flygbuss och utbildningskostnad	6.022 kr
Vikarie ersättning	22.080 kr
Material och tryckkostnader manualer till färg OH bilder och åhörarkopior av utbildningsmaterialet	3.245 kr
Summa kostnader	38. 167 kr

2.6 Projektets fortlevnad

Till hösten 2007 har tre lärare från Bäckahagens skola anmält sig till informatörsutbildningen. Den nya förvaltning Enskede- Årsta – Vantör har en preventionssamordnare som kan tillhandahålla informatörsutbildning till personal på skolorna. Förvaltningen har även två fältassistenter och en

S

fritidsledare som är utbildade till informatörer och de kan fungera som en resurs till Bäckahagens skola i genomförandet av programmet. Preventionssamordnarna i Vantör och Farsta genomförde en dag av utbyte av erfarenheter med föräldrainsformatörer december 2006. Det beslutades att ytterligare genomföra en gemensam dag under hösten 2007. Projektet har inte använt hela den av länsstyrelsen beviljade summan. 8.833 kronor återstår. Förvaltningen ansöker därför om att få disponera resterande medel till erfarenhetsutbyte och vikarieersättning hösten 2007.

3. Arbetssätt

3.1 Förankring i skolor och förvaltning

Information och förankring av projekt ”ÖPP i Vantör” har skett muntligt och skriftligt till skolorna via preventionssamordnaren och utvecklingsledare för skolorna. Projektet ingår i skolornas och Individ och familjeomsorgens arbete med alkohol – och drogförebyggande arbete.

3.2 Samarbetsformer

Samarbetet mellan Vantör, Farsta och Precens har fungerat bra. Vantör och Farsta har delat på kostnader för utbildningstillfällena och för erfarenhetsutbyte på Farsta gård. Precens har ställt upp med utbildare och löpande information om ÖPP.

4. Övriga erfarenheter

ÖPP är ett evidensbaserat program och för att uppnå resultat är det viktigt att skolledningarna fattar beslut om huruvida programmet ska implementeras. Det innebär att skolledningen beslutar om hur många på skolan som ska utbildas till föräldrainsformatörer så att programmet kan genomföras varje termin. Preventionssamordnaren i förvaltningen är en resurs som kan stödja samtliga skolor i stadsdelen med utbildning, uppföljning av föräldraenkäter och erbjuda erfarenhetsutbyte för föräldrainsformatörerna.

Johanna Helles
Projektledare